

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Навчальний посібник

**для самостійного вивчення
навчальної дисципліни**

КАЗНАЧЕЙСЬКА СПРАВА

**Розробила
Лиховидова С.І**

Зміст

- 1 Історичні аспекти зародження інституту казначейства.**
- 2 Правові засади забезпечення функціонування ДКУ.**
- 3 Складання, розгляд та прийняття Державного бюджету України. Виконання Державного бюджету України.**
- 4 Аналітичні та реєстраційні рахунки в системі органів ДКУ.**
- 5 Технічне забезпечення здійснення платежів.**
- 6 Принципи побудови системи оподаткування в Україні.**
- 7 Порядок розподілу загальнодержавних податків.**
- 8 Функції органів ДКУ щодо казначейської системи касового виконання Державного бюджету за доходами.**

9 Розпорядники бюджетних коштів.

10 Перерахування бюджетних коштів через органи ДКУ.

11 Порядок зарахування коштів до Фонду загально-обов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

12 Порядок надходження коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

13 Строки подання та порядок розгляду звітності про використання бюджету.

14 Звітність розпорядників бюджетних коштів за виконання бюджету.

15 Державний фінансовий контроль та методика його забезпечення.

16 Організація бюджетного казначейського контролю.

1 Історичні аспекти зародження інституту казначейства

Історія розвитку державної казни в Україні бере свій початок із періоду становлення Київської Русі. З кінця IX і до другої половини XI ст.. Київська Русь перетворилася в одну з найбільш могутніх держав Середньовічної Європи.

Державні фінанси в Українській Гетьманській державі були невід'ємними від приватного господарства гетьмана. Державна скарбниця поповнювалася за рахунок земельного фонду, прикордонного мита, доходів від промислів, торгівлі й податків. Із державного скарбу здійснювалися витрати на утримання послів, гетьмана, платню вищій військовій старшині й адміністрації, благодійні внески на церкву, державне будівництво.

Казенний приказ - це урядовий орган у Російській державі, що займався наповненням та збереженням царської казни. Очолював його скарбник. Виділення царської казни в особливий приказ надавало їй значення державної казни. На початку XVII ст. державною казною управляли фінансовий, казначейський та інші прикази, але їх роль у фінансовому житті держави була досить обмеженою.

Особливе місце в системі органів управління фінансами зайняли Камер-колегія, Штатс-контора. Камер-колегія збирала доходи державної казни, а Штатс-контора розпоряджалася державними коштами.

Зі скасуванням в Україні гетьманства фінансова система України була об'єднана з фінансовою системою Російської імперії. Характерною рисою системи державного управління фінансами в Московській Русі було існування приказів.

Проведення нової реформи органів управління фінансами країни у 1797 році вимагало достатньо великих грошових вкладень, що на той час стало неможливим через великі втрати. Для впорядкування системи державного управління фінансами офіційно було введено посаду державного скарбника, яка прирівнювалася до посади міністра фінансів. Подальше впорядкування фінансової системи започаткувало новий етап - заснування міністерств. У 1802 році у числі восьми міністерств було й Міністерство фінансів. Через такі обставини були перерозподілені обов'язки між державним скарбником і міністром фінансів, до повноважень останнього перейшли всі функції вищого у правління державними фінансами. Державний казначей (скарбник) визначався як головний рахівник країни.

У 1821 році у структурі Міністерства фінансів Росії створено Департамент державного казначейства, основним завданням якого був контроль за надходженням та витратами всіх губернських та повітових казначейств і здійснення головного рахівництва всіх надходжень та витрат держави. Саме тоді й почалося становлення системи державного казначейства. У Санкт-Петербурзі (1822р) створюється Головне казначейство Росії, до функцій якого входив прийом, зберігання та видача коштів на видатки, їх облік. Одночасно були засновані повітові та губернські казначейства. Права й обов'язки казначейства регламентувалися, затвердженою імператором інструкцією.

Діяльність губернських і повітових казначейств знаходилася під жорстоким контролем як центральних, так і місцевих органів влади, регулярно проводилися фінансові ревізії.

Після 1917 року на основі Російського казначейства створено прибутково-видатковій каси народного комісаріату фінансів, а в середині 20-х років ХХст. функції казначейства були в основному передані Держбанку СРСР.

- Отже, закономірністю для всіх епох та всіх країн є наявність окремого уповноваженого органу в системі виконавчої влади держави, який мав би відповідати за розробку та здійснення державної фінансової політики. Із впевненістю можна стверджувати, що це було казначейство. Історично воно виконувало багато функцій: відповідало за збереження багатства держави; було місцем, де збиралися платежі держави й з якого держава здійснювала виплати; відповідало (під королівським наглядом) за чеканку монет; виконувало функцію облікового відомства. Регіональні особливості діяльності казначейств різних країн привели, з часом, до зміни їх функцій, які характеризували виконання нових завдань або скасовували виконання відповідних обов'язків.

2 Правові засади забезпечення функціонування ДКУ

У 1995 р. прийнято рішення про створення в Україні системи органів Державного казначейства, що було закріплено Указом Президента України від 27 квітня 1995 р. № 335 “Про Державне казначейство України”.

Цей Указ визначив основні напрями діяльності органів Державного казначейства, основним з яких є організація та виконання державного бюджету України. Наступним кроком на виконання вищевказаного Указу уряд України в особі Кабінету Міністрів України затвердив Постанову від 31 липня 1995 р. № 590 “Питання Державного казначейства” та “Положення про Державне казначейство”. Зазначені нормативні акти, конкретизуючи Указ Президента України, визначають правовий статус казначейських органів, їх організаційну структуру, а також функції, права та обов’язки.

Усе це свідчить про те, що Державне казначейство України в особі Головного управління Державного казначейства надає суттєвої правової сили власним нормативним актам. Розроблені ним у межах його компетенції нормативні, методологічні та інструктивні матеріали обов'язкові для органів управління всіх рівнів, а також для підприємств, організацій та установ, які використовують кошти державного бюджету.

Підготовка таких матеріалів здійснювалася поступово в міру становлення органів Державного казначейства та реалізації ними своїх безпосередніх функцій. Так, за період 1995-2000 рр. було розроблено та затверджено такі основні нормативні акти, які визначають, регулюють і забезпечують діяльність органів Державного казначейства.

Державне казначейство України є центральним органом виконавчої влади, яке у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, постановами Верховної Ради України, указами та розпорядженнями Президента України, декретами, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, Національного банку України, наказами Міністра фінансів України та іншими нормативно-правовими актами. Із наведеного переліку останніх можна зробити висновок, що в галузі виконання державного бюджету безсумнівно відбулися значні зміни, проте розвиток казначейської системи диктує необхідність подальшого розвитку бюджетного законодавства, яке покликане закріпити місце та функції казначейських органів у бюджетному процесі України.

Відповідно до Указу Президента України та постанови Уряду Державне казначейство України має стати тим виконавчим органом влади, який розв'язуватиме комплекс завдань, пов'язаних з касовим виконанням державного бюджету і бюджетів самоврядування та ефективним управлінням бюджетними коштами. Державне казначейство у своїй діяльності взаємодіє з органами законодавчої та виконавчої влади, Національним банком і комерційними банками України, іншими учасниками бюджетного процесу та фінансовими інституціями.

3 Складання, розгляд та прийняття Державного бюджету України. Виконання Державного бюджету України

Організаційні заходи складання проекту Державного бюджету

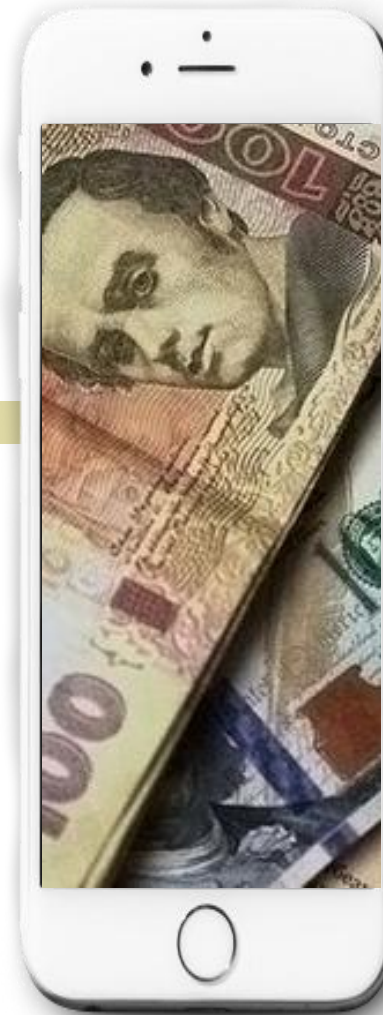
Повноваження органів виконавчої влади щодо складання проекту Державного бюджету. Кабінет Міністрів України розробляє проект закону про Державний бюджет України.

Міністр фінансів України:

- відповідає за складання проекту закону про Державний бюджет України;
- визначає основні організаційно-методичні засади бюджетного планування, які використовуються для підготовки бюджетних запитів і розроблення пропозицій проекту Державного бюджету України.

За результатами обговорення Верховна Рада України протягом **5 днів** приймає рішення про прийняття закону на розгляд або його відхилення. Рішення приймається з урахуванням відповідності проекту Основним напрямам бюджетної політики, що були прийняті в червні місяці. У разі відхилення проекту закону про Державний бюджет України Кабінет Міністрів України зобов'язаний у тижневий термін з дня набрання чинності рішенням про відхилення подати проект закону про Державний бюджет України на повторне подання. Міністр фінансів України повторно подає проект закону про Державний бюджет України не пізніше трьох днів після його повторного подання до Верховної Ради України. Після прийняття до розгляду проекту Закону не пізніше **1 жовтня**, він розглядається народними депутатами в комітетах, депутатських фракціях, групах. За результатами цих обговорень до **1 жовтня** подаються пропозиції до законопроекту. Ці пропозиції повинні відповідати певним умовам.

4 Аналітичні та реєстраційні рахунки в системі органів ДКУ

Бюджетні рахунки – рахунки, що відкриваються в органах Державного казначейства для зарахування надходжень, здійснення операцій клієнтів з бюджетними коштами та здійснення операцій пов'язаних з обслуговуванням зовнішніх і внутрішніх боргових зобов'язань, загальнодержавних видатків, а також рахунки для обліку операцій з фінансування бюджетів.

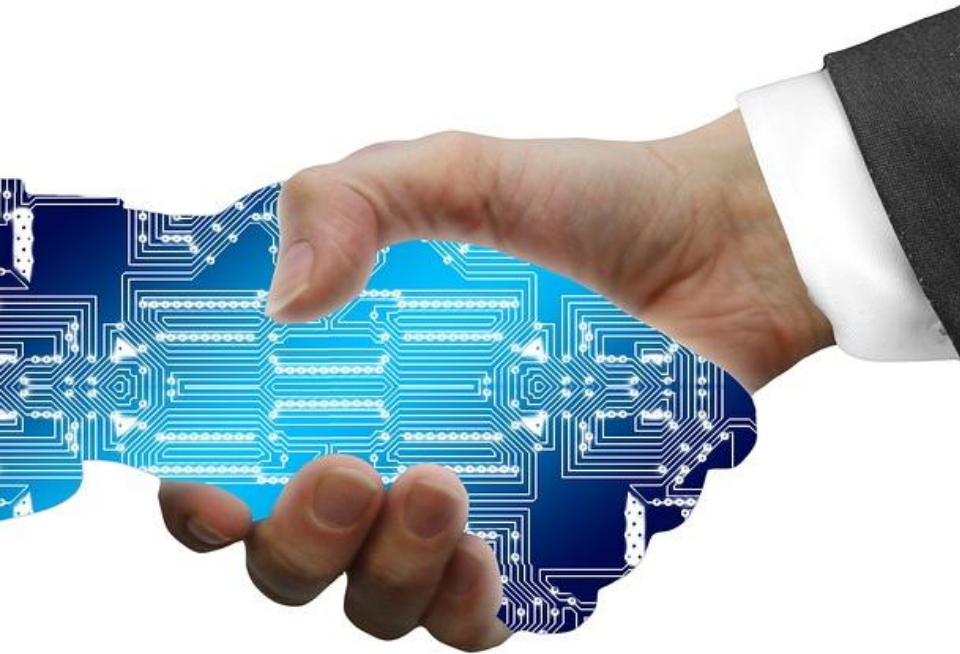
Відкриттю реєстраційних рахунків передують укладання договорів між органом ДКУ та розпорядником коштів на відкриття та обслуговування реєстраційних рахунків. Договір має стандартну форму і включає такі розділи: предмет договору; права і обов'язки сторін; порядок розв'язання спірних питань; строк дії договору, порядок його зміни і припинення; інші умови; юридичні адреси сторін.

Для відкриття реєстраційних рахунків РК подають до відповідних органів ДКУ такі документи:

- заяву на відкриття рахунків встановленого зразка за підписом керівника і головного бухгалтера установи;
- копію затвердженого положення або статуту установи, засвідчену нотаріально або вищою організацією;
- копію довідки про внесення установи до Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України (ЄДРПОУ) із зазначенням ідентифікаційного коду;
- копію документа, що засвідчує взяття клієнта на податковий облік;
- копію документа про реєстрацію клієнта в органі Пенсійного фонду України;
- копії страхових свідоцтв про реєстрацію клієнта у фондах соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, на випадок безробіття, з тимчасової втрати працездатності;
- затверджений кошторис доходів і видатків з поквартальним розподілом;
- картку із зразками підписів осіб, яким надано право розпоряджатися рахунком і підписувати платіжні та інші розрахункові документи, а також відбитком печатки.

5 Технічне забезпечення здійснення платежів

Технічне забезпечення здійснення платежів -другий особливо важливий елемент платіжної системи. Впровадження казначейської форми касового виконання Державного бюджету України можливе за умов застосування сучасних інформаційно-обчислювальних технологій, що передбачають комплексне використання комп'ютерної техніки та програмних продуктів.

Програмні продукти, що використовувало ДКСУ та її органи у своїй роботі з моменту входження в СЕП НБУ:

- ІСАОД;
- ТАСК;
- Bars Millennium;
- АС «Казна».

Важливим елементом платіжної системи є технічне забезпечення здійснення платежів. Адже впровадження казначейської форми касового виконання Державного бюджету України можливе за умов застосування сучасних інформаційно-обчислювальних технологій, що передбачають комплексне використання комп'ютерної техніки та програмних продуктів. Це, у свою чергу, зумовлює необхідність розробки та затвердження програми їх створення з визначенням етапів, термінів, обсягів та джерел фінансування.

6 Принципи побудови системи оподаткування в Україні

Податки є формою фінансових відносин між державою і членами суспільства з метою створення загальнодержавного централізованого фонду грошових ресурсів, необхідних для здійснення державою її функцій.

- **Оптимальна податкова система в Україні має відповідати таким принципам:**
- – економічна ефективність;
- – адміністративна простота;
- – гнучкість;
- – політична відповідальність;
- – справедливість.

Принципи побудови системи оподаткування

- **обов'язковість** – впровадження норм щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), визначених на підставі достовірних даних про об'єкти оподаткування за звітний період, та встановлення відповідальності платників податків за порушення податкового законодавства;

- **рівнозначність і пропорційність справляння податків** з юридичних осіб здійснюється у певній частці від отриманого прибутку і забезпечення сплати рівних податків і зборів (обов'язкових платежів) на рівні прибутків і пропорційно більших податків і зборів (обов'язкових платежів) – на більші доходи;

- **рівність недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації** – забезпечення однакового підходу до суб'єктів господарювання (юридичних і фізичних осіб, включаючи нерезидентів) при визначенні обов'язків щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів);

- **соціальна справедливість** – забезпечення соціальної підтримки малозабезпечених верств населення шляхом запровадження економічно обґрунтованого мінімуму доходів громадян та застосування диференційованого і прогресивного оподаткування громадян, які отримують високі та надвисокі доходи;

- **стабільність** – забезпечення незмінності податків і зборів (обов'язкових платежів) і їх ставок, а також податкових пільг протягом бюджетного року;

- **економічна обґрунтованість** – встановлення податків і зборів (обов'язкових платежів) на підставі показників розвитку національної економіки та фінансових можливостей з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його доходами;

- **рівномірність сплати** – встановлення термінів сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) виходячи з необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджету для фінансування витрат;

- **компетенція** – встановлення і скасування податків і зборів – обов'язкових платежів, а також пільг їх платникам здійснюються відповідно до законодавства про оподаткування виключно Верховною Радою Автономної Республіки Крим і сільськими, селищними і міськими радами;

- **єдиний підхід** – забезпечення єдиного підходу до розробки податкових законів з обов'язковим визначенням платника податку і збору (обов'язкового платежу), об'єкта оподаткування, джерела сплати податку і збору (обов'язкового платежу), податкового періоду, ставок податку і збору (обов'язкового платежу), термінів та порядку сплати податку, підстав для надання податкових пільг;

- **доступність** – забезпечення дохідливості, норм податкового законодавства для платників податків і зборів (обов'язкових платежів).

Податки і збори – це обов'язкові платежі до бюджету і державних цільових фондів, що здійснюються платниками у порядку і на умовах, визначених законодавчими актами України.

Встановлення і скасування податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та до державних цільових фондів, а також пільг їх платникам здійснюються Верховною Радою України і сільськими, селищними, міськими радами відповідно до Закону України №77/97-ВР, інших законів України про оподаткування.

Ставки, механізм справляння податків і зборів (обов'язкових платежів) і пільги щодо оподаткування не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів про оподаткування.

7 Порядок розподілу загальнодержавних податків

Устрій податкової системи характеризує, яким чином побудована податкова система. Основами устрою податкової системи виступають:

- порядок встановлення і скасування податків і зборів;

Установлення і скасування податків і зборів, а також пільг їх платникам здійснюється відповідно до Податкового кодексу Верховною Радою України. Сільські, селищні та міські ради діють у межах своїх повноважень щодо місцевих податків та зборів. Установлення податків та зборів не передбачених Податковим кодексом забороняється.

Порядок розподілу загальнодержавних і місцевих податків та зборів між бюджетами різних рівнів регламентується Бюджетним кодексом України.

- види податків і зборів, які функціонують у державі

- порядок розподілу податків між бюджетами різних рівнів.

Згідно Бюджетного кодексу, доходи місцевих бюджетів складаються з власних і закріплених:

- 1) власні доходи не враховуються при визначенні обсягів між бюджетних трансфертів;
- 2) закріплені доходи впливають на розмір між бюджетних трансфертів, складають основу визначення податкової спроможності території.

Податок на доходи фізичних осіб відноситься до закріплених доходів місцевих бюджетів та має найбільше фіскальне значення, тому варто детально ознайомитись з пропорціями розподілу даного податку між різними ланками бюджетної системи

Трактування сутності поняття "податкова система" може здійснювались за звуженим та розширеним підходами. У першому випадку - це система загальнодержавних і місцевих податків та зборів. У другому випадку податкова система об'єднує не лише загальнодержавні і місцеві податки та збори, але і єдиний соціальний внесок, систему податкового законодавства, систему органів виконавчої влади, технології мобілізації коштів тощо. Становлення податкової системи України відбувалось еволюційним шляхом. Ключову роль у цьому процесі відіграло прийняття наприкінці 2010 року Податкового кодексу України. У Податковому кодексі сформульовані ключові принципи, на яких ґрунтується податкове законодавство. Податкова система України на даному етапі розвитку не містить суттєвих відмінностей від устрою податкових систем країн Європейського Союзу унітарного типу. Вона характеризується наступними рисами: дворівневою системою оподаткування; трирівневою системою адміністрування податків, зборів і єдиного соціального внеску; використанням принципу вертикального вирівнювання у процесі розподілу податкових надходжень та іншими особливостями.

8 Функції органів ДКУ щодо казначейської системи касового виконання Державного бюджету за доходами

Касове виконання державного бюджету - це процес, що передбачає дотримання відповідних вимог, основними з яких є:

- 1) відкриття рахунків із виконання бюджету в системі органів Державної казначейської служби;
- 2) здійснення видатків, визначених законом про Державний бюджет України на відповідний бюджетний рік, у межах реальних надходжень і в терміни, що дають можливість виконати відповідну бюджетну програму й погасити державний борг;
- 3) проведення процедур попереднього й поточного контролю під час здійснення витрат.

Державна казначейська служба України здійснює платежі за видатками державного бюджету через систему своїх органів за допомогою безготівкового перерахування коштів. З цією метою органам казначейства відкрито рахунок, який називається "Єдиний казначейський рахунок".

Єдиний казначейський рахунок - це рахунок, відкритий Державній казначейській службі України в Національному банку України для обліку коштів та здійснення розрахунків у Системі електронних платежів Національного банку України. На єдиний казначейський рахунок (ЄКР) зараховуються податки, збори, інші обов'язкові платежі державного та місцевих бюджетів і надходження з інших джерел. З них органи казначейства здійснюють платежі безпосередньо на користь суб'єктів господарської діяльності, котрі виконали роботи або надали послуги розпорядникам бюджетних коштів. Він об'єднує 28 субрахунків, що діють в єдиному режимі та через які органи Державної казначейської служби проводять операції з коштами.

Органи Державної казначейської служби України здійснюють операції з обробки платежів у такій послідовності:

- повернення надмірно та/або помилково зарахованих коштів;
- відшкодування платникам податку на додану вартість;
- розподіл платежів до бюджету за нормативами, установленними законодавчими актами;
- відшкодування дотацій місцевим бюджетам.

У процесі виконання державного бюджету за доходами органи казначейства здійснюють такі функції:

- установлюють порядок відкриття та відкривають рахунки в управліннях ДКС України для зарахування податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджету (далі - платежі);
- ведуть бухгалтерський облік доходів бюджету відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів, затвердженого наказом Державної казначейської служби України від 28 листопада 2000 р. № 119, у розрізі кодів бюджетної класифікації доходів;
- здійснюють розподіл платежів до державного та місцевих бюджетів відповідно до нормативів відрахувань, затверджених Законом про Державний бюджет України на відповідний рік, та перераховують за належністю розподілені кошти;
- здійснюють розподіл у розмірах, визначених законодавством, інших платежів, що зараховуються до державного бюджету та перераховують за належністю розподілені кошти;
- готують розрахункові документи і проводять повернення надмірно або помилково сплачених платежів до бюджету на підставі висновків органів Державної податкової служби, рішень судових органів, що здійснюють контроль за нарахуванням та сплатою платежів тощо;
- здійснюють відшкодування податку на додану вартість на підставі висновків органів Державної податкової служби та рішень судових органів;
- складають щоденну, періодичну та річну звітність за доходами відповідно до кодів бюджетної класифікації доходів та подають її відповідним органам, що здійснюють контроль за нарахуванням і сплатою платежів до бюджету.

Стаття 58 Бюджетного кодексу передбачає, що Державна казначейська служба України забезпечує достовірність інформації про виконання Державного бюджету України.

Звітність про виконання бюджетів зводиться та консолідується двома паралельними потоками - казначейством і головними розпорядниками бюджетних коштів. При цьому казначейство складає звітність про виконання бюджетів на підставі інформації за касовими операціями, відображеними в обліку з виконання бюджетів, та на підставі інформації, наведеної у звітності розпорядників бюджетних коштів.

З метою отримання якісної й достовірної інформації про виконання бюджетів зведенню показників звітності про виконання бюджетів передують кілька регламентованих процедур, що здійснюються як в автоматичному, так і в ручному режимі. Зокрема, у ручному режимі звіряються з даними розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів вилучення даних міжбюджетних трансфертів, які передаються між рівнями місцевих бюджетів, внесення до бази даних інформації за операціями бюджетних установ, проведених у натуральній формі й у валюті, даних про заборгованість, відновлення касових видатків, уточнюються планові показники тощо.

Таким чином, процес складання звітності про виконання бюджетів потребує максимальної злагодженості та тісної взаємодії між органами казначейства та розпорядниками бюджетних коштів на всіх рівнях з метою забезпечення повноти і достовірності інформації.

9 Розпорядники бюджетних коштів

Розпорядники бюджетних коштів - бюджетні установи в особі їх керівників, уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення видатків з бюджету.

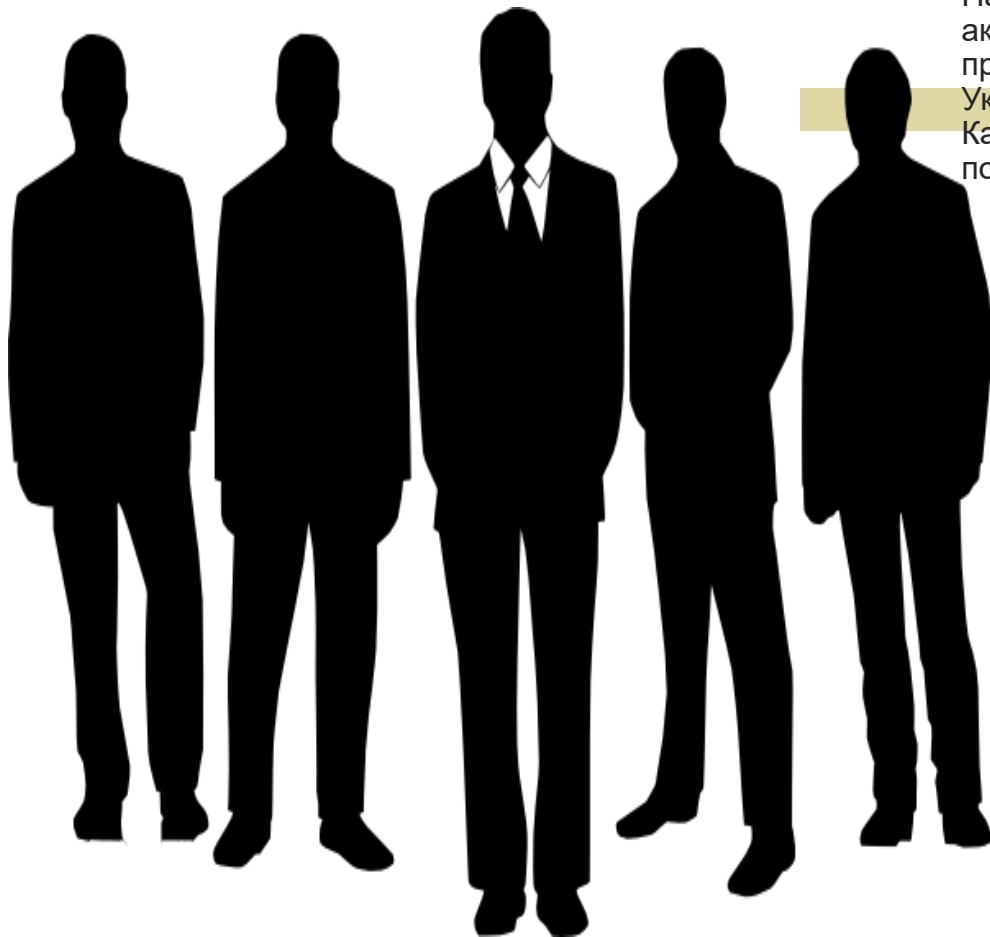
Головними ознаками розпорядника бюджетних коштів є:

- належність до бюджетних установ;
- отримання бюджетних асигнувань;
- взяття бюджетних зобов'язань та здійснення видатків з бюджету.

Стаття 22 Бюджетного кодексу України визначає склад та функції розпорядників бюджетних коштів. За обсягом наданих прав розпорядники бюджетних коштів поділяються на:

- головних розпорядників бюджетних коштів - бюджетні установи в особі їх керівників, які отримують повноваження через установлення бюджетних призначень;

- розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня - бюджетні установи в особі їх керівників, уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення видатків бюджету.

Головними розпорядниками бюджетних коштів можуть бути виключно:

1. За бюджетними призначеннями, визначеними Законом про Державний бюджет України, - установи, уповноважені забезпечувати діяльність Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України в особі їх керівників; міністерства, Конституційний Суд України, Верховний Суд України, вищі спеціалізовані суди та інші органи, безпосередньо визначені Конституцією України, в особі їх керівників, а також Національна академія наук України, Національна академія аграрних наук України, Національна академія медичних наук України, Національна академія педагогічних наук України, Національна академія правових наук України, Національна академія мистецтв України, інші установи, уповноважені законом або Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у відповідній сфері, в особі їх керівників.

2. За бюджетними призначеннями, визначеними іншими рішеннями про місцеві бюджети, - місцеві державні адміністрації, виконавчі органи та апарати місцевих рад (секретаріат Київської міської ради), головні управління, управління, відділи та інші самостійні структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів місцевих рад в особі їх керівників.

10 Перерахування бюджетних коштів через органи ДКУ

Порядок перерахування коштів. Перерахування бюджетних коштів через органи Державного казначейства включає організацію роботи зі здійснення видатків:

- у Державному казначействі України;
- у територіальних органах Державного казначейства.

З метою забезпечення контролю за цільовим спрямуванням бюджетних коштів органи Державного казначейства України в частині виконання державного бюджету за видатками здійснюють:

- ✓ попередній контроль - на етапі реєстрації зобов'язань розпорядників бюджетних коштів, у тому числі фінансових;
- ✓ поточний контроль - у процесі оплати рахунків розпорядників бюджетних коштів та одержувачів.

При цьому перевіряється законність підстави (наявність підтвердних документів, нормативно-правових актів тощо) для здійснення платежів, відповідність платежів вимогам обліку і контролю за зобов'язаннями, а також правильність оформлення розрахункових документів. Перевірка підтвердних документів на оплату рахунків розпорядників коштів державного бюджету або одержувачів здійснюється в органах Державного казначейства за наявності: зареєстрованих зобов'язань; залишків коштів на рахунках розпорядників коштів у розрізі кодів економічної класифікації видатків за загальним фондом державного бюджету або залишків коштів за спеціальним фондом державного бюджету; відповідності змісту операцій, представлених підтверджувальними документами, кодам економічної класифікації видатків, зазначеним у призначенні платежу.

Органи Державного казначейства України повідомляють своїх клієнтів про відмову в оплаті у письмовій формі. Відмови в оплаті обов'язково реєструються органами Державного казначейства України в журналі реєстрації відмов в оплаті рахунків. Для обліку операцій з виконання кошторисів доходів та видатків розпорядників бюджетних коштів, плану використання бюджетних коштів одержувачів до кожного аналітичного рахунку відкриваються особові картки за кодами бюджетної класифікації. Відображені в особових картках облікові дані повинні відповідати аналогічним даним оборотно-сальдової відомості і сальдової відомості, що є підставою для складання органами Державного казначейства звітності про виконання бюджету.

11 Порядок зарахування коштів до Фонду загально-обов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття

Застрахованим особам, визнаним в установленому порядку безробітними, страховий стаж яких протягом 12 місяців, що передували реєстрації особи як безробітної, становить не менше ніж шість місяців, розмір допомоги по безробіттю визначається у відсотках до їх середньої заробітної плати (доходу) та тривалості страхового стажу, але не може бути меншим ніж мінімальний розмір допомоги по безробіттю, встановлений правлінням Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

У 2014 році за наполяганням профспілок мінімальний розмір цієї допомоги зріс з 76,9% до 80% від прожиткового мінімуму для працездатних осіб з метою наближення її розміру до конституційно визначеного. Як відомо, стаття 46 Конституції України визначає, що пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Проте незважаючи на протест профспілкової сторони, за ініціативою сторони від держави за підтримки сторони від роботодавців, правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття прийнято рішення про встановлення з 1 грудня 2016 року мінімального розміру допомоги по безробіттю для застрахованих осіб у фіксованому розмірі 1160 грн. Відтак, зазначена сума становить лише 72,5 % від прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Для незастрахованих осіб мінімальний розмір допомоги по безробіттю залишається на раніше встановленому рівні – 544 грн.

За наполяганням профспілкової сторони члени правління Фонду погодились повернутись до розгляду питання про можливість підвищення мінімального розміру допомоги по безробіттю у I кварталі 2017 року.

12 Порядок надходження коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань

Звіт по заборгованості страхувальника зі сплати страхових коштів до Фонду соціального страхування України (далі – Звіт) за формою, встановленою постановою правління Фонду соціального страхування України (далі – Фонд) від 12.12.2018 № 28 «Про деякі питання обліку заборгованості страхувальників зі сплати страхових коштів до Фонду соціального страхування України», щокварталу подається страхувальниками, які станом на звітну дату мають заборгованість зі сплати страхових коштів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та/або на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності (далі – загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві), до відділень робочих органів виконавчої дирекції Фонду за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) у такі строки: до **10 квітня, 10 липня, 10 жовтня, 15 січня.**

Звіт подається до відділень робочих органів виконавчої дирекції Фонду в один із таких способів:

- на паперових носіях;
- надсилання поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення відповідно до вимог Порядку оформлення поштових відправлень з вкладенням матеріалів звітності, розрахункових документів і декларацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.07.1997 № 799 (із змінами).

Відповідно до [статті 1, 7, пункту 6](#) частини другої статті 10, [пунктів 2, 8](#) частини другої статті 15 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування", [пункту 7](#) Розділу VIII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" та з метою оптимізації звітності страховальників, що подається до Фонду соціального страхування України, правління Фонду соціального страхування України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1.2. Стягнення заборгованості зі сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, сум штрафних санкцій, нарахованих та/або не сплачених до 01 січня 2011 року, в тому числі страхових внесків, строк сплати яких на 01 січня 2011 року не настав, і контроль за правильністю нарахування, своєчасністю сплати страхових внесків, застосування фінансових санкцій на період до повного стягнення заборгованості зі сплати страхових внесків за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань здійснюються відповідно до [Інструкції про порядок перерахування, обліку та витрачання страхових коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України](#), затвердженої постановою правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 12.07.2007 № 36, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 01.08.2007 за № 867/14134, що діяла на момент виникнення такої заборгованості.

1.1. Страховальники, які мають заборгованість зі сплати страхових коштів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та/або на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, подають до відділень робочих органів виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) Звіт по заборгованості страховальника зі сплати страхових коштів до Фонду соціального страхування України до повного погашення заборгованості за формою, наведеною у [додатку](#) до постанови.

1.3. Стягнення заборгованості зі сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, сум штрафних санкцій, нарахованих та/або не сплачених до 01 січня 2011 року, в тому числі страхових внесків, строк сплати яких на 01 січня 2011 року не настав, і контроль за правильністю нарахування, своєчасністю сплати страхових внесків, застосування фінансових санкцій на період до повного стягнення заборгованості зі сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності здійснюються відповідно до [Інструкції про порядок надходження, обліку та витрачання коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності](#), затверджені постановою правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 26.06.2001 № 16, погодженою з Національним банком України 02.10.2001, що діяла на момент виникнення такої заборгованості.

1.4. У разі зміни місцезнаходження або місця проживання, що пов'язане зі зміною адміністративно-територіальної одиниці у звітному періоді, звітність за цей звітний період (з першого до останнього календарного числа звітного періоду) страховальник подає до відділення робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України, що відповідає новому місцезнаходженню (місцю проживання).

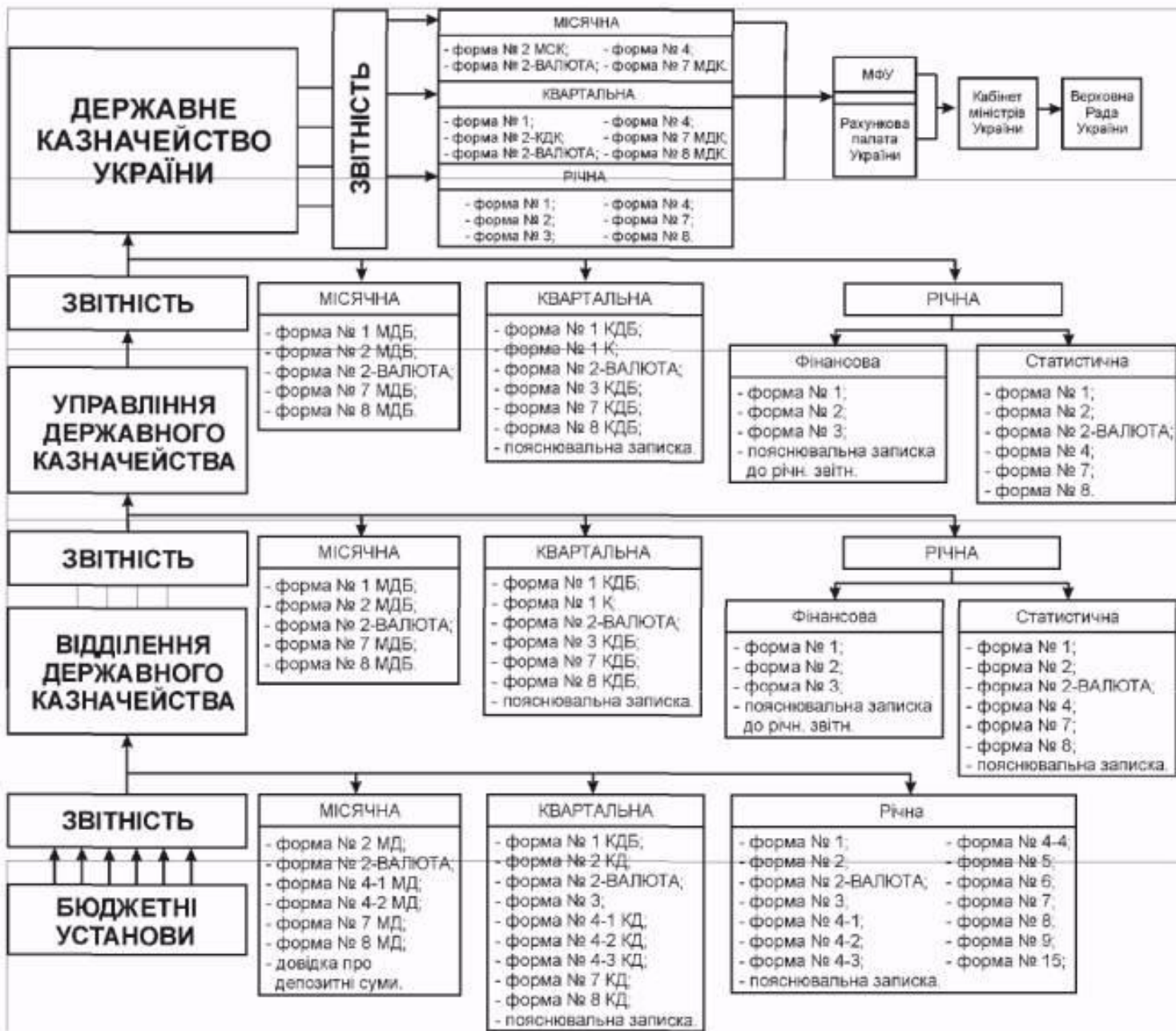

13 Строки подання та порядок розгляду звітності про використання бюджету

Структура, періодичність та терміни подання звітності про виконання бюджетів визначаються Державним казначейством відповідно до вимог, встановлених для подання звітності в статтях 58-61 Бюджетного кодексу.

Звіти про виконання бюджетів складають територіальні органи Державного казначейства за правилами та формами, встановленими Державним казначейством за погодженням з Міністерством фінансів України та Рахунковою палатою. Складання і подання звітності про виконання бюджету відбувається поетапно.

Як видно з рисунка схему поетапного проходження звітності про виконання бюджету складають бюджетні установи, відділення Державного казначейства, управління Державного казначейства та безпосередньо Державне казначейство України. Крім наведених на рисунку форм звітності органи Державного казначейства подають розшифровки, різноманітну інформацію та довідки про стан виконання державного бюджету.

Згідно зі схемою бюджетні установи, тобто установи та організації, які отримують кошти з державного та/або місцевих бюджетів, складають місячну, квартальну та річну звітність і подають її відділенню Державного казначейства у встановлені законодавством терміни.

Відділення Державного казначейства узагальнюють дану бюджетними установами звітність та формують зведену фінансову та статистичну звітність про виконання державного бюджету. Сформовану зведену звітність відділення Державного казначейства подають до управління Державного казначейства у відповідній області.

Управління Державного казначейства на основі отриманих звітів формують свою звітність і подають її безпосередньо до Державного казначейства України. Державне казначейство України узагальнює отриману інформацію, аналізує її, у разі необхідності вносить пропозиції про зміни та доповнення до існуючих форм, розробляє нові форми звітності і передає її користувачам.

До форм фінансової звітності, які складають бюджетні установи, що утримуються за рахунок коштів Державного або місцевих бюджетів, належать:

- баланс (№1)
- звіт про виконання загального фонду кошторису установи (№2д, №2м і №2 - валюта)
- звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами (№4-1д, №4-2м)
- звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень бюджетних установ (№4-2д, №4-2м);
- звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (№4-3д, 4-3м)
- звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (позики міжнародних фінансових організацій) (4-3д.1, 4-3м.1)
- звіт про надходження і використання коштів, отриманих на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів (4-4д)
- звіт про рух необоротних активів (№5)
- звіт про рух матеріалів і продуктів харчування (№ т6)
- звіт про заборгованість бюджетних установ (№ 7д, 7м)
- звіт про заборгованість бюджетних установ з окремими програмами (№ 7д.1, 7м.1)
- звіт про результати фінансової діяльності (№ 9)
- звіт про недостачі та крадіжки грошових коштів та матеріальних цінностей у бюджетних установах (№15)
- пояснювальна записка, що включає текст і додатки.

Форми фінансова звітність подаються на електронних носіях у вигляді транспортних файлів звітних даних згідно з вимогами автоматизованої системи ДКУ.

14 Звітність розпорядників бюджетних коштів за виконання бюджету

Розпорядниками бюджетних коштів, які фінансуються із Державного та місцевих бюджетів, готують і подають відповідним органам місячну, квартальну та річну звітність. Розпорядники коштів, які фінансуються із ДБ, подають звітність розпоряднику коштів вищого ступеня та органам ДК. Розпорядник коштів, які фінансуються з М бюджетів, подають звітність розпоряднику коштів вищого ступеня, органам ДКУ та фінансовим управлінням.

Порядок складання й подання місячної, квартальної та річної фінансової звітності установами й організаціями, які отримують кошти Д і М бюджетів, затверджується наказами ДКУ.

Розпорядники бюджетних коштів, які отримують кошти з Д і М бюджетів, подають **квартальні фінансові звіти** установі вищого рівня, органів ДКУ у такому обсязі:

- баланс (№1)
- звіт про виконання загального фонду кошторису установи (№2д, №2м і №2 - валюта)
- звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами (№4-1д, №4-2м)
- звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень бюджетних установ (№4-2д, №4-2м);
- звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (№4-3д, 4-3м)
- звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (позики міжнародних фінансових організацій) (4-3д.1, 4-3м.1)
- звіт про надходження і використання коштів, отриманих на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів (4-4д)
- звіт про заборгованість бюджетних установ (№ 7д, 7м)
- звіт про заборгованість бюджетних установ з окремими програмами (№ 7д.1, 7м.1)
- пояснювальна записка.

Головні розпорядники бюджетних коштів затверджують терміни подачі фінансової звітності підпорядкованими установами з таким розрахунком, щоб вони вкладались у терміни подання фінансової звітності до органів ДКУ.

Місячна фінансова звітність складається розпорядниками бюджетних коштів і подаються до органів ДКУ за формами № 7д, 7м «Звіт про заборгованість бюджетних установ», №7д1, 7м.1 «Звіт про заборгованість бюджетних установ за окремими програмами». Розпорядники бюджетних коштів складають та подають місячні фінансові звіти до установ вищого рівня в обсязі, встановленому останнім.

15 Державний фінансовий контроль та методика його забезпечення

Контроль у широкому розумінні - це процес, який повинен забезпечити відповідність функціонування об'єкта управління прийнятим управлінським рішенням і спрямований на успішне досягнення поставленої мети.

Сутність контролю полягає у здійсненні цілеспрямованого впливу на об'єкти управління, який передбачає систематичний нагляд, спостереження за їх діяльністю для виявлення відхилень від встановлених норм, правил, вимог чи завдань у процесі їх виконання.

Фінансовий контроль - комплексна і цілеспрямована фінансово-правова діяльність органів фінансового контролю або їх підрозділів чи представників, а також осіб, уповноважених здійснювати контроль, що базується на положеннях актів чинного законодавства. Він полягає у встановленні фактичного стану справ на підконтрольному об'єкті щодо його фінансово-господарської діяльності і спрямований на забезпечення законності, фінансової дисципліни і раціональності в ході формування, розподілу, володіння, використання та відчуження активів з метою ефективного соціально-економічного розвитку усіх суб'єктів фінансових правовідносин.

Державний фінансовий контроль - різновид фінансового контролю, що здійснюється відповідними органами державного фінансового контролю. Він полягає у встановленні фактичного стану справ щодо дотримання вимог чинного законодавства на підконтрольному об'єкті, спрямований на забезпечення законності, фінансової дисципліни і раціональності в ході формування, розподілу, володіння, використання та відчуження активів, що належать державі, а також використання коштів, що залишаються у суб'єкта фінансових правовідносин у зв'язку з наданими пільгами за платежами до бюджетів, державних позабюджетних фондів та кредитів, отриманих під гарантії Кабінету Міністрів України.

Основною метою державного фінансового контролю є:

- 1) виявлення на підконтрольних об'єктах порушень принципів законності, ефективності, доцільності й економії при формуванні та використанні державних фінансових та матеріальних ресурсів, відхилень від прийнятих норм, стандартів на найбільш ранній стадії;
- 2) попередження фінансових правопорушень;
- 3) притягнення винних до відповідальності, забезпечення відшкодування заподіяних збитків;
- 4) вжиття заходів щодо запобігання таким порушенням у майбутньому.

16 Організація бюджетного казначейського контролю

Розрізняють такі етапи використання бюджетних коштів, де здійснюється казначейський бюджетний контроль:

Етап зобов'язань – встановлюються призначення частини бюджетних асигнувань для покриття конкретних витрат відповідно до затвердженого бюджету.

Етап перевірки – бюджетна організація перевіряє і підтверджує, що виконані всі вимоги щодо сплати конкретних видатків.

Етап оплати – проводиться оплата взятих раніше зобов'язань, тим самим скорочується обсяг зобов'язань держави.

Казначейський бюджетний контроль – складова бюджетного контролю, який є комплексом заходів, здійснюваних органами ДКУ у процесі касового виконання бюджетів всіх рівнів згідно з вимогами чинного законодавства.

У процесі забезпечення КБК за державними видатками можна виділити три фази, які відповідають трьом етапам використання коштів:

1. **попередній контроль** – здійснюється на стадії взяття зобов'язань, як *поточних* (будуть виконані та потребують повної сплати в поточному році) так і *перехідних зобов'язань* (сплата за якими буде здійснюватись за рахунок асигнувань майбутніх періодів протягом декількох років).

2. **контроль перед здійсненням платежу** – включаючи дозвіл та підтвердження вимог на оплату, тобто фінансовий контроль на стадії здійснення операцій перед здійсненням платежу.

Перед здійсненням будь-якого платежу необхідно впевнитись, що:

- Існують бюджетні призначення на зазначені цілі й асигнування з бюджету виділені,
- Послуги були надані, а товар отриманий,
- Видатки зараховано відповідно до кодів бюджетної класифікації,
- Документи правильно заповнені і правильно зазначені реквізити.

3. **контроль після здійснення видатків** (аудит) – здійснюється після проведення операцій, після того, як доходи отримано, видатки здійснено. У процесі цього контролю виявляються позитивні і не гативні аспекти виконання бюджету. Він здійснюється шляхом перевірок, ревізій безпосередньо на місцях, в установах, організаціях.

В органах ДКУ здійснюється внутрішній казначейський контроль, який поділяється на бухгалтерський і адміністративний (операційний) контролю.

Внутрішній казначейський контроль – це сукупність процедур, які забезпечують достовірність та повноту інформації, що передбачає керівництву ДКУ, дотримання положень норм чинного законодавства під час здійснення операцій ДКУ з виконання бюджетів.

Бухгалтерський контроль – це сукупність процедур, що дають змогу забезпечити збереження активів бюджетів та достовірність звітності, що складається на основі даних, отриманих від підрозділів, які відповідають за проведення конкретних операцій. Він охоплює заходи щодо забезпечення безпомилкового відображення операцій відповідно до їх економічної сутності, продуктивність системи документообігу, наявність нормативних документів, які передбачають здійснення процедури, що забезпечує контроль

Адміністративний контроль - це сукупність процедур, згідно з якими керівництво органу ДКУ делегує свої повноваження (ефективність, продуктивність та безпеку процедур обробки інформації, наявність процедур, які чітко розмежовують завдання та відповідність служб і працівників органу ДКУ, збереження цінностей та активів, безпека працівників ДКУ.

Дякую за увагу!

